

УДК

О.М.Птахіна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний розвиток суспільства характеризується стрімко зростаючим процесом інформатизації та комп'ютеризації, зумовлений процесом глобалізації, при якому освіта перетворюється із закінченого процесу в безкінечний. Людина, яка прагне гідного соціального стану та позиції у суспільстві і бажає бути конкурентоспроможною на ринку праці, повинна безперервно навчатися новому і набувати нових вмінь і навичок. Це спричинило розвиток неперервної освіти, якій притаманні не тільки освіта впродовж всього життя, а й постійний перехід на більш високий рівень, якому протаманні постійний рост професійних знань і вмінь, набуття життєвого і професійного досвіду. Саме неперервна освіта покращує здобутки окремих людей та суспільства щоденно, в міру набуття та впровадження у життя нових знань та технологій.

Для потреб інноваційного розвитку країни вища освіта відіграє надзвичайно важливу роль. Різним аспектам розвитку вищої освіти присвячені праці українських вчених Андрущенко В., Дідика І., Грیشної О., Данилишина Б., Долішнього М., Дробнохода М., Згуровського М., Злупка С., Каленюка І., Кігеля Р., Кононенка П., Корсака К., Кратта О., Кременя В., Куценко В., Лібанової Е., Ніколаєнка М., Новікової В., Оболенської Т., Погрібного А., Семів Л., Сидоренка О. і інш. Питанням функціонування системи неперервної професійної освіти висвітлені в працях вітчизняних учених А.М. Алексюка, В.М. Галузинського, С.У. Гончаренка, М.Б. Євтуха, І.А. Зязюна, Н.Г. Ничкало, П.І. Підкасистого, С.О. Сисоєвої.

Фахівці стверджують, що “нині вже не диплом визначає придатність до праці, а освіта протягом усього життя є головним чинником науково-технічного прогресу, відновлення і відтворення суспільних ресурсів і, насамперед, здатності людини динамічно адаптуватися до нових професійних вимог” [7, с. 7–8].

Швидко впровадження Інтернет-технологій в життя суспільства створило всесвітню комунікаційну платформу, що відкрила шляхи для перегляду традиційних засобів здійснення освіти. Ми згодні з думкою науковців, що на реалізацію принципів дистанційної освіти впливають наступні фактори: нормативно-правова база, що регулює функціонування системи освіти в країні; політичний курс країни та освітянська політика зокрема; стан бюджетно-фінансової системи країни, зокрема в аспекті фінансування освітніх програм та державного замовлення у ВНЗ; особливості функціонування ринку освітніх послуг у країні; рівень доступу до освіти всіх категорій населення; соціально-демографічна

ситуація у країні; тенденції функціонування ринку праці; науково-інноваційні фактори; рівень інтеграції у європейську систему освіти; інформаційні чинники; культурні особливості розвитку нації, традиції; мотивація до навчання.

Як стверджує О.А.Удод, в освітній галузі інновацію варто розглядати як реалізоване нововведення в освіті – у змісті, методах, прийомах і формах навчальної діяльності й виховання особистості (методиках, технологіях), у змісті та формах організації управління освітньою системою, а також у організаційній структурі закладів освіти, у засобах навчання й виховання та в підходах до соціальних послуг у освіті, що суттєво підвищує якість, ефективність і результативність навчально-виховного процесу [8].

Вагомою характеристикою, що наповнює розуміння поняття інновації в освіті є їх рівні. С. Курбатов визначив шість рівнів нововведень, які існують у системі освіти, зокрема: удосконалення – зміна одного або кількох елементів освітнього процесу; раціоналізація – встановлення нового правила використання наявних педагогічних засобів для розв'язання традиційних завдань; модернізація – зміна декількох елементів існуючої освітньої системи; евристичне розв'язання – знаходження способу розв'язання існуючих педагогічних проблем; створення та використання невідомих раніше педагогічних форм, методів, засобів для розв'язання актуальних педагогічних завдань; педагогічний винахід – новий засіб, технологія або нова комбінація відомих засобів для досягнення освітніх цілей; педагогічне відкриття – постановка та розв'язання нової педагогічної задачі, що призводить до принципового оновлення освітньої системи або суттєвого поліпшення її складових елементів [5, с. 268-276].

Як вважають науковці, передумовами розвитку та ефективного впровадження дистанційного навчання в систему вищої освіти є створення нових методів і технологій навчання, що відповідають телекомунікаційному середовищу спілкування. Дистанційну форму навчання спеціалісти зі стратегічних проблем освіти називають освітньою системою 21 століття. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію. Також дистанційне навчання має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Виходячи з того, що професійні знання старіють дуже швидко та необхідно їх постійно вдосконалювати, дистанційна форма навчання сьогодні дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання та загального обміну інформацією, незалежно від тимчасових і просторових поясів. Крім того, інноваційні технології, які застосовуються у системі дистанційної освіти дають рівні можливості всім людям незалежно від соціального стану в будь-яких районах країни

і за кордоном реалізувати права людини на освіту і отримання інформації. Тому саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства і забезпечити реалізацію кожного громадянина країни конституційним правом на освіту.

Можливості мультимедійних навчальних програм з кожним роком розширюються, збагачуючи навчальне середовище яскравою та динамічною наочністю. Зараз в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” в системі дистанційного навчання студентів використовується Moodle. Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, вимовляється «Мудл») – це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище (LMS), яке має: систему управління курсами (CMS); є віртуальним навчальним середовищем (VLE); використовується як платформа для навчання.

Moodle представляє собою технологічну навчальну систему, яка має можливість щодо організації комунікаційної діяльності між викладачем та студентом, завдяки чому студент проявляє себе, як особистість, отримує задоволення від самого процесу пізнання, самостверджується. Технологічна платформа Moodle дозволяє не тільки розміщати початкові матеріали, а й організувати продуктивну навчальну діяльність в дистанційному режимі.

Moodle надає викладачам, студентам та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для дистанційного навчання. До переваг застосування цієї технології можна віднести:

- підвищення відповідальності викладача за якість навчально-методичних матеріалів, зміст яких потребує постійного поновлення і вдосконалення, а досвід традиційної організації навчального процесу – адаптації до нової системи комунікацій між викладачем і студентом;
- застосування автоматизованих систем контролю знань;
- зняття напруги та нервозності студентів в процесі навчання та отримання підсумкової оцінки (можливість доопрацювання питань);
- можливість працювати з електронними варіантами програмно-методичного забезпечення по тим чи іншим дисциплінам в зручний для студента час.
- широкий доступ студентів до освітніх ресурсів, не обмежені часом та відстанню навчального закладу.

Система Moodle є пакетом програмного забезпечення для розробки курсів дистанційного навчання и web-сайтів. Головною відмінністю Moodle є підтримка сучасних стандартів електронного мережевого навчання E – learning 2.0 та передбачає активне залучення студентів у процес навчання. До основних особливостей використання системи належить те, що:

- система спроектована з урахуванням взаємодії між викладачем та тим, хто навчається;
- студенти мають можливість корегувати свої облікові данні;

- всі зміни, які відбулися в курсі з моменту останнього входу користувача в систему відображаються на першій сторінці;
- є можливість відображення звіту по входу користувача в систему з урахуванням зміста діяльності;
- здатність використання E-mail-розсилки, форумів, коментарів викладача.

Технологічна платформа Moodle дозволяє не тільки розміщати початкові матеріали, а й організувати продуктивну навчальну діяльність в дистанційному режимі. За для цього викладачі розробляють спеціальні завдання, а результати виконання цих завдань збираються в портфолію та доступні як викладачу, так й студенту на протязі всього курсу навчання.

Розробники постійно створюють додаткові можливості для системи Moodle, наприклад: з'явилися можливості інтерактивних завдань, подібних до тестування, які спонукають до інтерактивних дій; можливість переміщувати об'єкти на певний фон; можливість виділяти маркером частину об'єкту, відповідно до поставленого завдання; робити рисунки, як відповіді на питання; можливість застосувати mp3-рекордер для аудіо відповіді та аудіо питань; можливість використовувати віртуальні лабораторії, мультимедійні лекції та інший мультимедійний контент.

Отже, переваги навчання з використанням інноваційних технологій у систем вищої освіти не підлягають сумніву. Викладання за допомогою системи Moodle, на наш погляд, стає наближеним до системи викладання, запровадженої у найвідоміших університетах світу. Слід зауважити, що використання інноваційних технологій дистанційного навчання є неможливим без ефективної самостійної керованої роботи студентів. Самостійність у навчанні, відповідальність за власну освітню діяльність, вміння організувати свій робочий час і розподіляти навантаження є основними характеристиками, що притаманні сучасним вимогам суспільства. Таким чином, можна стверджувати, що цілеспрямоване й систематичне використання інноваційних технологій дистанційного навчання в системі вищої освіти сприяє активізації самоосвітньої діяльності студентів, підвищує інтенсивність і системність навчальної роботи, регулює контроль навчальної діяльності протягом семестрів, посилює мотивацію студентів до вивчення навчального матеріалу, що зрештою призводить до підвищення якості підготовки майбутніх фахівців та розкриває їх потенційні можливості.

Список використаної літератури:

1. **Буркова Л. В.** Цільові орієнтири інновацій в освіті. / Л.В.Буркова //Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Вип. 2010. – С 9-15.
2. **Вакуленко В.М.** Види інновацій в освіті та їх класифікація. – К.: Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2010.
3. **Інновації у вищій освіті:** проблеми, досвід,

перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с. **4. Клімова Г. П.** Інноваційний розвиток вищої освіти України: методологічний аспект аналізу [Електронний ресурс] / Г. П. Клімова. – 2013. – 15 с. – Режим доступу : irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...1...1...**5. Курбатов С. В.** Освітні інновації: контури майбутнього: [монографія] / С.В.Курбатов // Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура; [за ред. В. Г. Кременя]. – К. : Педагогічна думка. – 2008. – 472 с. **6. Нестуля О.О.** Модернізація освітньої діяльності університету: завдання, інноваційні технології та досвід впровадження: Навч. посібник. Т. 1–Т. 9 / О.О. Нестуля, В.П. Косаріна, М.Є. Рогоза, Н.І. Огуй, Н.В. Герман. – Полтава: ПУСКУ, 2009. – 797 с. **7. Патора Р.** Ринок освіти в системі кадрового забезпечення стратегічного розвитку країни. – Львів: Видавництво Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 336 с. **8. Удод О. А.** Інновації в освіті – основа модернізації в сучасних умовах [Електронний ресурс] / О. А. Удод. – Режим доступу : <http://innovosvita.com.ua/index.php/ru/results/catalogue/24>. **9. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику** : [монографія] / [за ред. проф. А. А. Сбруєвої]. – Суми : Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 460 с.

Птахіна О.М. Сучасні тенденції інноваційного розвитку дистанційної навчання в системі вищої освіти

У статті розкрито сутність інновацій в освітній галузі, переваги застосування технологічної платформи Moodle в дистанційному навчанні вищого навчального закладу. Технологічна платформа Moodle дозволяє не тільки розміщати початкові матеріали, а й організувати продуктивну навчальну діяльність в дистанційному режимі. Дистанційну форму навчання спеціалісти зі стратегічних проблем освіти називають освітньою системою 21 століття. Використання інноваційних технологій дистанційного навчання в системі вищої освіти сприяє активізації самоосвітньої діяльності студентів, посилює мотивацію студентів до вивчення навчального матеріалу, що призводить до підвищення якості підготовки майбутніх фахівців та розкриває їх потенційні можливості.

Ключові слова: інновації в освітній галузі, дистанційне навчання, технологічна платформа Moodle.

Птахіна О.Н. Современные тенденции инновационного развития дистанционного обучения в системе высшего образования

В статье раскрыта сущность инноваций в образовательной отрасли, преимущества применения технологической платформы Moodle в дистанционном обучении высшего учебного заведения. Технологическая платформа Moodle позволяет не только размещать учебные материалы, но и организовывать продуктивную учебную

деятельность в дистанционном режиме. Дистанционную форму обучения специалисты по стратегическим проблемам образования называют образовательной системой 21 века. Использование инновационных технологий дистанционного обучения в системе высшего образования способствует активизации самообразовательной деятельности студентов, усиливает мотивацию студентов к изучению учебного материала, что приводит к повышению качества подготовки будущих специалистов и раскрывает их потенциальные возможности.

Ключевые слова: инновации в образовательной сфере, дистанционное обучение, технологическая платформа Moodle.

Ptakhina O. Modern trends of innovative development of distance learning in the system of higher education

The article reveals the essence of innovation in education industry, the advantages of using technological platform Moodle in distance education institutions in the higher education. Technological platform Moodle allows not only to post organize productive learning activities in distance regime. The experts on strategic problems of education name the distance form of education the educational system of the 21st century. The usage of innovative distance learning technologies in the system of higher education contributes to students to the activation of self-educational activity, enhances the motivation of students to study material that produces to improve the quality of training of future specialists and reveals their potential.

Key words: innovation in education, distance learning, technological platform Moodle.